

## **BREZİLYA'DA ŞİRKET KURMA, YATIRIM VİZESİ ve ÇALIŞMA İZİNİ ALMA PROSEDÜRÜ**

### **Şirket Kurma:**

Türkiye'de yerleşik yatırımcı tarafından Brezilya'da basit şirket veya ilave bir ortakla limited şirketi veya anonim şirketi kurulabilmektedir.

Yatırım vizesi alındıktan sonra tek başına basit şirket kurulabilmektedir. Ancak, faaliyetleri belirli miktarlarla sınırlıdır. O nedenle Türkiye'den ürün ithal edip Brezilya'da pazarlamak isteyen firmalarımız tarafından limited şirket seçeneği daha elverişlidir. Ayrıca, halihazırda Brezilya'da kurulmuş olan bir şirketin hisseleri veya tamamı satın alınabilmektedir.

Limited şirket yatırım vizesi alındıktan sonra veya vize alınmadan önce Brezilya'da yerleşik bir avukatın, şirkete ortak yapılmaksızın yasal temsilci olarak görevlendirmesi suretiyle kurulabilir. Bu durumda şirkete ait imza yetkisi, çeşitli kısıtlamalar getirilebilmekle birlikte belirli bir süre yasal temsilci olarak belirlenen avukat üzerinde olmaktadır. Bu yasal temsilci aynı zamanda şirketin müdürü olarak da tayin edilebilir. Tüm yetkiler müdürdedir ancak müdürün alabileceği kararlar tüzükle düzenlenebilir. Yatırımcı vizesinin alınmasına müteakip söz konusu yetkiler yatırımcı vizesi olan kişiye devredilebilir.

Yasal temsilci olarak halihazırda Brezilya vatandaşı veya Brezilya'da oturma ve çalışma izni olan bir kişi de belirlenebilir. Bununla birlikte, söz konusu yasal temsilci şirketin imza yetkisine sahip olacağı için aradaki güven ilişkisi çok önemlidir.

Şirket kurulumu için bir avukat ve bir muhasebeci ile çalışılması gerekmektedir. Şirketin faaliyet göstereceği sektörün belirlenmesi çok önemlidir. Şirket kurulumu yaklaşık olarak 4-6 aylık bir süre almakta ve avukatlık ve muhasebeci masrafları, vergiler, belgelerin hazırlanması ve tercümelerinin toplam 10.000 – 20.000 \$ arasında bir maliyeti olabilmektedir.

Belgelerin öncelikle Türkiye'de Türkçe'den İngilizceye yeminli tercüme edilmesi, ve noterden onaylatılması, Valilikçe ve Brezilya Büyükelçiliğince onaylanması ve sonrasında Brezilya'da İngilizce'den Portekizce'ye yeminli tercüme ettirilmesi gerekmektedir. Noter onaylı belgelerin geçerlilik süresi 6 aydır.

Başlangıç sermayesi için asgari bir sınırlama bulunmamaktadır. Ancak ithalat izni için başvurulduğunda sermaye miktarı ile orantılı miktarda ithalat izni (RADAR) verilmektedir. Bu nedenle başlangıç sermayesinin yüksek tutulması ve RADAR başvurusunda sermaye artırımlarında otomatik RADAR artırımını opsiyonunu kullanmak yararlı olmaktadır.

Şirket kurulduktan sonra yatırımcı tarafından, Brezilya'da uzun süreli bulunma hakkı elde edilmesi ve vekalet vermiş olduğu yetkileri devralmak istenmesi halinde yatırım vizesine başvurulabilmektedir. Yatırım vizesi alındıktan sonra, vekalet verilen yetkiler geri alınabilmekte ve ayrıca şirketin ortaklık paylarını düzenleyen tüzük yeniden hazırlanabilmektedir. Bununla birlikte, limited şirkette ikinci bir ortağın bulundurulması gerekmektedir.

Bazı muhasebe şirketleri bu amaçla kurmuş oldukları firmaları ilk aşamada yatırımcıların kullanabilmesi amacıyla ellerinde hazır bulundurmaktadırlar. Firma adına tüm işlemleri

yapmaktadırlar ve yıllık temsilcilik ücreti ve hizmet bedeli tahsil etmektedirler. Ancak tüm yetkiler muhasebecide olacağından risklidir.

Yatırımcı Brezilya'da sıfırdan bir firma kurmayı veya bir firmaya ortak olmayı planlıyor ise ve Brezilya'da oturma izni alarak firmada söz hakkına sahip olmak istiyor ise yatırım vizesi alması gerekmektedir.

Ancak, yalnızca bir şirkete ortak olunacaksa ve tüm yetki burada oturma izni olan kişide olacaksa yatırım vizesine ve asgari yatırım miktarının karşılanmasına ihtiyaç bulunmamaktadır. Bu durumda, yatırımcı firma üzerinde hiçbir yasal söz hakkına sahip olunamamakta ve Brezilya devleti tarafından yalnızca yetkili olan ortak veya firma yöneticisi muhatap alınmaktadır. Bu yolla yatırım yapılmasında, yetki verilecek kişi ile güven bağı önem arz etmektedir. Şirket tüzüğünde, yetkili kılınan kişinin alabileceği kararlarla ilgili bazı kısıtlamalar getirmek suretiyle kontrol etme yoluna gidilebilmektedir.

## **Yatırım Vizesi**

Brezilya'ya ziyaret etmek veya tamamen yerleşmek isteyen yabancıların almaları gereken vize ve izinler 12 Aralık 2017 tarih ve 13 sayılı Karar'da görülebilmektedir (Portekizce): <https://sistemas.mre.gov.br/kitweb/datafiles/Cingapura/en-us/file/RN%2013-2017.pdf>

Çalışma Bakanlığı tarafından yabancılara Brezilya'da yatırım yapmak üzere uzun süreli vize verilebilmektedir. Bu süreçte Ulusal Göçmenlik Konseyinden de görüş alınabilmektedir.

Yatırım vizesinin verilebilmesi için başvuru sahibinin Brezilya'daki mevcut veya yeni kurulan bir şirkete 600.000 Real veya üzerindeki bir tutarda yatırım yapıldığını veya yapılacağını ispat etmesi gerekmektedir. Yatırım amacıyla para transferi öncesinde yatırım yapılacak eyaletin Maliye Bakanlığına başvurulmakta, bu kurum tarafından verilen Brezilya Merkez Bankası (BCN) hesabına transfer edilmekte ve sonrasında başka banka hesabına havale edilebilmektedir. Bu transferin kayıtları yatırım vizesi başvurusunda sunulmaktadır. (para transferi klavuzu - <http://www.bcb.gov.br/?RDEMANUAIS>)

Belirli sayıda işçi istihdam etmek gibi bazı özel şartlar dahilinde bu asgari miktarın daha altındaki yatırımlar için de vize verilebilmektedir (150.000 Realin altında olmadıkça). Değerlendirmede yatırımın sosyal getirisi, Brezilya'da ortaya çıkaracağı istihdam ve gelir imkanları ile verimlilik artışı, teknoloji transferi gibi kriterler de dikkate alınmaktadır.

Yatırımcı vizesi için süre kısıtı belirlenmemiştir, ancak her 3 yılda bir yapılan yatırımların bilançosunun sunulması ve gelecek ile ilgili yatırım planlarının verilmesi gerekmektedir.

Yatırım vizesine aşağıdaki belgelerle birlikte Brasilia'daki Göçmenlik Koordinasyon Merkezi'ne başvuru sahibince veya vekalet vermiş olduğu avukat tarafından başvuru yapılabilmektedir. Bu sürecin bir avukat tarafından yerine getirilmesi elzemdir.

- Başvuru formu
- Vekaletname (Başvuru sahibi yurtdışında ise bulunduğu ülkedeki noter aracılığıyla vekalet verilebilmektedir)
- Yatırımın yapılacağı şirkete ilişkin belgeler
- Yatırım miktarını gösteren Merkez Bankası kayıtları

- Göçmenlik Merkezine ödenen verginin makbuzu
- Başvuru sahibi firmanın geçmiş sene içerisinde ödemiş olduğu vergilere ilişkin belge
- Yatırım planı (Yapılacak yatırımın detayları hakkında bilgi)
- Adli sicil belgesi (en geç 3 aylık)

## Çalışma İzni

Yabancı bir çalışanın Brezilya'da çalışma izni alabilmesi için, Brezilya'da yerleşik bir firma tarafından istihdam edilecek olması gerekmektedir. 2 yıl süreyle verilmekte ve uzatılabilmektedir.

Yabancı bir kişiye çalışma izni verilebilmesi için, özel bir yetenek veya iş becerisine sahip olmak, verimlilik artışı sağlamak, teknoloji transferi yapmak veya kaynak aktarımı yapmak suretiyle Brezilyanın ekonomisine katkı sağlaması gerekmektedir.

Yatırım yapan yabancı firmaların istihdam edeceği her bir **yabancı yönetici** için minimum 200.000 \$ yatırım yapmış olması veya 50.000 \$ yatırımla birlikte 10 kişiyi istihdam ediyor olması gerekmektedir.

İşçi Göçmenlik Portalı (Portal de Imigração Laboral), Brezilya'da yatırımcı olarak veya Brezilyalı bir şirket tarafından işe alınan bir çalışan olarak çalışmak isteyen yabancılar için vize işlemleri yapabilecekleri ve vize sürecini takip edebilecekleri çevrimiçi platformdur. Portala erişmek için: <https://portaldeimigracao.mj.gov.br/pt/>

Uzun süreli vizeler ile ilgili bilgiler Brezilya Çalışma Bakanlığı'nın <https://portaldeimigracao.mj.gov.br/pt/nav-guiada> web adresinden vize-çalışma izni kavuzunu bulabilirsiniz. Yatırım yapan yabancı firmaların yabancı işçi çalıştırmak için gerekli olan şartlara ve prosedüre ilişkin bilgiler de yer almaktadır.

Çalışma İzni Rehberi: <https://portaldeimigracao.mj.gov.br/pt/informacoes-gerais> (Portekizce)

Diğer faydalı linkler:

Göçmen Yasası: <https://portaldeimigracao.mj.gov.br/images/Leis%20e%20decretos%20-%20legisla%C3%A7%C3%A3o/LEI%20N%C2%BA%2013.445,%20DE%2024%20DE%20MAIO%20DE%202017.pdf>

Portal de Imigração Laboral: <https://www.justica.gov.br/news/collective-nitf-content-1554930312.95>